

Příklady na lineární závislost:

1. Rozhodněte o lineární závislosti vektorů $\vec{a} = (1, 1, 2)$, $\vec{b} = (-1, 1, 2)$, $\vec{c} = (1, 1, 0)$.

Řešení: Podle definice jsou vektory závislé právě tehdy, když existuje alespoň jedna jejich netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému vektoru. Takže hledáme řešení rovnice

$$\alpha\vec{a} + \beta\vec{b} + \gamma\vec{c} = \vec{0}$$

takové, že

$$(\alpha, \beta, \gamma) \neq (0, 0, 0).$$

Dosadíme

$$\alpha(1, 1, 2) + \beta(-1, 1, 2) + \gamma(1, 1, 0) = (0, 0, 0),$$

vypočteme na levé straně

$$(\alpha - \beta + \gamma, \alpha + \beta + \gamma, 2\alpha + 2\beta) = (0, 0, 0)$$

a na základě rovnosti vektorů vytvoříme soustavu tří rovnic o třech neznámých

$$\alpha - \beta + \gamma = 0$$

$$\alpha + \beta + \gamma = 0$$

$$2\alpha + 2\beta = 0.$$

Upravíme (od druhé rovnice odečteme první)

$$\alpha - \beta + \gamma = 0$$

$$2\beta = 0$$

$$2\alpha + 2\beta = 0.$$

Z druhé rovnice vidíme, že $\beta = 0$, dosadíme do třetí a vidíme, že $\alpha = 0$ a po dosazení do první vidíme, že i $\gamma = 0$.

Tedy existuje jediné řešení $(\alpha, \beta, \gamma) = (0, 0, 0)$, které je triviální, netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému vektoru tedy neexistuje a vektory jsou podle definice lineárně nezávislé.

2. Rozhodněte o lineární závislosti vektorů $\vec{a} = (1, 1, 2)$, $\vec{b} = (-1, 1, 2)$, $\vec{c} = (-1, 3, 6)$.

Řešení: Podle definice jsou vektory závislé právě tehdy, když existuje alespoň jedna jejich netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému vektoru. Takže hledáme řešení rovnice

$$\alpha\vec{a} + \beta\vec{b} + \gamma\vec{c} = \vec{0}$$

takové, že

$$(\alpha, \beta, \gamma) \neq (0, 0, 0).$$

Dosadíme

$$\alpha(1, 1, 2) + \beta(-1, 1, 2) + \gamma(-1, 3, 6) = (0, 0, 0),$$

vypočteme na levé straně

$$(\alpha - \beta - \gamma, \alpha + \beta + 3\gamma, 2\alpha + 2\beta + 6\gamma) = (0, 0, 0)$$

a na základě rovnosti vektorů vytvoříme soustavu tří rovnic o třech neznámých

$$\alpha - \beta - \gamma = 0$$

$$\alpha + \beta + 3\gamma = 0$$

$$2\alpha + 2\beta + 6\gamma = 0.$$

Upravíme (od druhé rovnice odečteme první, od třetí dvojnásobek první)

$$\alpha - \beta - \gamma = 0$$

$$2\beta + 4\gamma = 0$$

$$4\beta + 8\gamma = 0$$

a třetí rovnici vynecháme, neboť je dvojnásobkem druhé

$$\alpha - \beta - \gamma = 0$$

$$2\beta + 4\gamma = 0.$$

Z druhé rovnice vidíme, že zvolíme-li $\gamma = 1$, pak $\beta = -2$ a po dosazení do první vidíme, že $\alpha = -1$.

Tedy kromě triviálního řešení $(\alpha, \beta, \gamma) = (0, 0, 0)$, existuje i řešení netriviální $(\alpha, \beta, \gamma) = (-1, -2, 1)$, a kromě triviální lineární kombinace, která se nulovému vektoru rovná vždy, existuje i netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému vektoru a vektory jsou podle definice lineárně závislé.

Poznámka: Těch netriviálních řešení je samozřejmě víc, pro daný účel ale stačí jakékoliv z nich.

3. Rozhodněte o lineární závislosti polynomů $P(x) = x^2 + x + 2$, $Q(x) = -x^2 + x + 2$, $R(x) = -x^2 + 3x + 6$.

Řešení: Podle definice jsou polynomy závislé právě tehdy, když existuje alespoň jedna jejich netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému polynomu, tj. nule. Takže hledáme řešení rovnice

$$\alpha P(x) + \beta Q(x) + \gamma R(x) = 0$$

takové, že

$$(\alpha, \beta, \gamma) \neq (0, 0, 0).$$

Dosadíme

$$\alpha(x^2 + x + 2) + \beta(-x^2 + x + 2) + \gamma(-x^2 + 3x + 6) = 0,$$

vypočteme na levé straně

$$(\alpha - \beta - \gamma)x^2 + (\alpha + \beta + 3\gamma)x + (2\alpha + 2\beta + 6\gamma) = 0$$

a na základě rovnosti polynomů vytvoříme soustavu tří rovnic o třech neznámých

$$\alpha - \beta - \gamma = 0$$

$$\alpha + \beta + 3\gamma = 0$$

$$2\alpha + 2\beta + 6\gamma = 0.$$

Ta je stejná jako v příkladu 2. takže kromě triviálního řešení $(\alpha, \beta, \gamma) = (0, 0, 0)$, existuje i řešení netriviální $(\alpha, \beta, \gamma) = (-1, -2, 1)$, a kromě triviální lineární kombinace, která se nulovému polynomu rovná vždy, existuje i netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému polynomu a polynomy jsou podle definice lineárně závislé.

4. Necht' jsou dány lineárně nezávislé polynomy P, Q, R . Vyšetřete lineární závislost polynomů $P + Q + 2R, -P + Q + 2R$ a $P + Q$.

Řešení: Podle definice jsou polynomy závislé právě tehdy, když existuje alespoň jedna jejich netriviální lineární kombinace rovnající se nulovému polynomu, tj. nule. Takže hledáme řešení rovnice

$$\alpha(P + Q + 2R) + \beta(-P + Q + 2R) + \gamma(P + Q) = 0,$$

kteřou upravíme

$$(\alpha - \beta + \gamma)P + (\alpha + \beta + \gamma)Q + (2\alpha + 2\beta)R = 0.$$

Polynomy P, Q, R jsou lineárně nezávislé, proto se jejich lineární kombinace může rovnat nule, jen tehdy, je-li triviální, tj. má nulové všechny koeficienty, takže

$$\alpha - \beta + \gamma = 0$$

$$\alpha + \beta + \gamma = 0$$

$$2\alpha + 2\beta = 0.$$

Tuto soustavu jsme již řešili v příkladu 1., existuje jediné řešení $(\alpha, \beta, \gamma) = (0, 0, 0)$, které je triviální, netriviální lineární kombinace polynomů $P + Q + 2R, -P + Q + 2R$ a $P + Q$ rovnající se nule tedy neexistuje a tyto polynomy jsou podle definice lineárně nezávislé.